

Z VAJO DO ZNANJA (2. DZ, str. 33–36) – REŠITVE

1. naloga

Prvega novembra 1520 je napočil odločilen trenutek: ladje so zaplule v mračno sotesko in po nevarnem manevriranju skozi ozke prelive je Magellan po 28 dnevih zagledal novo morje. Pred njim je ležala ogromna mirna površina Tihega oceana. Bil je blizu življenjskega uspeha: k odkritjem si je lahko pripisal novo vodno pot, ki še danes nosi po njem ime Magellanov preliv.

2. naloga

Predlog + samostalnika	Vprašalnica	Sklon samostalnika
čez ocean	Čez koga ali kaj?/Čez kaj?	tožilnik/tož./T
proti zahodu	Proti komu ali čemu?/ Proti čemu?	dajalnik/daj./D
v vročini	V kom ali v čem?/V čem?	mestnik/mest./M
brez hrane	Brez koga ali česa?/Brez česa?	rodilnik/rod./R
V morje	V koga ali kaj?/V kaj?	tožilnik/tož./T
v začetku	V kom ali v čem?/V čem?	mestnik/mest./M
z Magellanom	S kom ali s čim?/S kom?	orodnik/orod./O
do otokov	Do koga ali česa?/Do česa?	rodilnik/rod./R
pred Filipini	Pred kom ali čim?/Pred čim?	orodnik/orod./O

3. naloga

Preostali mornarji so z otočja pobrali dišave in odpotovali naprej le z ladjo Victoria. Ladja je odplula s 47 preostalimi mornarji in z nekaj domorodci. H krmilu je stopil pogumni kapitan Juan Sebastian Delcano. Odločili so se odpotovati domov, s čimer so se vsi strinjali. Ker odprava ni dobila podpore s portugalske strani, so dolgo potovali z zelo majhnimi

zalogami hrane in vode. Obpluli so Rt dobrega upanja in izčrpani, a s ponosom prispeli do Španije. Namesto Magellana je k španskemu kralju pristopil Delcano. Španija se je lahko pohvalila s prvo plovbo okoli sveta.

4. naloga

Po prihodu na Filipine je Magellan sklenil, da bo najprej osvojil otočje in z njega odšel kot zmagovalec. Domačine je želel prisiliti v krščanstvo. Do domačinov je nastopil kruto, njegova želja po osvajanju otočja pa je v zgodovini zapisana kot slaba odločitev. Magellan je bil namreč v/ob/pri spopadu z domorodci na otoku Mactan blizu/poleg Filipinov ubit. Odprava je sicer z dvema ladjama nadaljevala pot, a je bila brez volje in zagona. Prebili so se do Dišavnih otokov, ugotovili pa so, da je ena od ladij zaradi poškodb povsem neuporabna za pot naprej.

5. naloga

Po smislu, npr.: Magellan je po letu plovbe z ladjami zavil v mračno sotesko, iz katere je po nevarnem manevriranju našel pot po 28 dneh. Tako je odkril nov preliv. Do domačinov na Filipinih je nastopil okrutno, želel je na silo uveljaviti krščanstvo, zato so ga domačini ubili. Njegova odprava se je sicer končala s sprejemom pri španskem kralju in potrditvijo, da so odkrili novo pot okoli sveta, a žal brez Magellana.

6. naloga

Blaž je poleti počitnikoval v najjužnejši portugalski pokrajini Algarve. Do tja je z družino poletel z letališča v Benetkah. Pristali so v največjem mestu Faro, iz njega pa so se potem vozili na različne plaže. Z balkona njihovega apartmaja je bilo videti neskončno morje. Ko se je Blaž potopil vanj, skoraj ni hotel več iz njega. S plaže so po navadi odhajali okrog poldneva. Po kosilu so največjo vročino preživeli v senci, iz nje pa so pokukali, šele ko se je malo ohladilo. Zvečer so se pogosto sprehodili po zanimivih ulicah, splezali pa so tudi na zvonik ene od cerkva, s katerega ni samo čudovit razgled, ampak so tam tudi gnezda štorkelej. Blažu so bile všeč, ko so vzletale z visokih streh in iz gnezd preganjale tudi mlajše štorkeleje. Iz portugalskega Algarveja se je Blaž vrnil poln novih vtisov.

7. naloga

Med mestom in morjem je velika laguna. Ta je leta 1755, ko je Portugalsko prizadel hud potres, mesto obvarovala pred še hujšimi posledicami. Če bi se nad mestom znesel še cunami, bi bilo žrtev še več. Danes v laguni živi veliko vrst ptic. Nekatere od njih tu le počivajo na selitveni poti v Afriko. Laguna je s svojimi otočki in predvsem z dolgimi plažami privlačna za turiste. Do otokov lahko pridemo z ladjico, ki vozi iz središča Fara.

Med mestom – Med kom ali čim?/Med čim?

pred posledicami – Pred kom ali čim?/Pred čim?

nad mestom – Nad kom ali čim?/Nad čim?

v laguni – V kom ali čem?/V čem?

od njih – Od koga ali česa?/Od česa?

na poti – Na kom ali čem?/Na čem?

v Afriko – V koga ali kaj?/V kaj?

s (svojimi) otočki – S kom ali čim?/S čim?

za turiste – Za koga ali kaj?/Za koga?

Do otokov – Do koga ali česa?/Do česa?

z ladjico – S kom ali s čim?/S čim?

iz središča – Iz koga ali česa?/Iz česa?

8. naloga

Ko človek pride v stari del mesta Faro, začuti, zakaj je Algarve prav posebna pokrajina. Od ostale Portugalske se loči po tem, da je prepredena z mavrskim duhom. Mavri so bili arabski prebivalci, ki so v preteklosti iz severne Afrike osvajali portugalska ozemlja od juga proti severu. Na/Ob obali je zraslo ribiško naselje iz preprostih hiš z majhnimi vrati in okni. Premožnejši meščani so si hiše postavili v osrednji del mesta z lepo tlakovanimi, rahlo vijugastimi ulicami. Na vsaki hiši je še danes azulej, to je hišna številka, napisana na okrašeni keramični ploščici. Najlepša med njimi je menda na stavbi portugalske banke, ki stoji na glavnem trgu Manuela Bivarja.

9. naloga

Predlog + sam.	Časovno razmerje	Krajevno razmerje	Vzročno razmerje	Načinovno razmerje
V kraju Caramujeira		✓		
Zaradi čeri			✓	
z ladjice		✓		
Z radovednostjo				✓
Na plaži		✓		
pred večerom	✓			
Z morja		✓		
Med vožnjo	✓			
v (naslednjih) dneh	✓			
v jame		✓		
zaradi vročine			✓	

10. naloga

a) Fado je glasbena zvrst, ki se je najprej pojavila v revnih četrtih Lizbone in Porta, pozneje pa se je s študenti prenesla v staro univerzitetno mesto Coimbra. Fado je mestna glasba in jo je treba ločiti od glasbe, povezane s tradicijo in folkloro. Na podeželju je ni, se pa od pokrajine do pokrajine zelo razlikuje. Originalno je fado izvajal v tavernah pevec ali pevka ob spremljavi klasične španske kitare in posebne, v obliki hruške oblikovane portugalske kitare. V Coimbri so bili fadisti le moški. Glasbo so v obliki podoknic izvajali pod okni srčnih izvoljenk. Fado je sicer žalostna glasba, ki govori o usodi, žalovanju, hrepenenju po nedosegljivih stvareh. Danes se ga da slišati v poznih večernih urah na ulicah v starodavnih četrtih Lizbone. Poleg fada se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca.

b) Je v univerzitetni Coimbri. Prihaja iz univerzitetne Coimbre.

Je na ulicah glavnega mesta. Prihaja z ulic glavnega mesta.

Je pod okni srčnih izvoljenk. Prihaja izpod oken srčnih izvoljenk.

Je v mestnih tavernah. Prihaja iz mestnih tavern.

Ni je na podeželju. Ne prihaja s podeželja.

c) Poleg fada se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca. Zraven fada se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca./Ob fadu se – odraslim, seveda – prileže steklenica portovca.

Sedeli smo ob reki Tejo in poslušali oddaljeni fado. – Sedeli smo pri reki Tejo in poslušali oddaljeni fado./Sedeli smo poleg/zraven reke Tejo in poslušali oddaljeni fado.

Pot nas je vodila preko mostu.– Pot nas je vodila prek mostu./Pot nas je vodila čez most.

Zoper slabo voljo se prileže nočni sprehod. – Proti slabi volji se prileže nočni sprehod.